

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE

Asia: Valvontailmoitus / kantelu

Valvontailmoituksen tekijä:

Kustavin kunta

Keskustie 7

Valvontailmoituksen laatija:

Kunnanjohtaja Rauno Peltola

gsm: 0500-785324

rauno.peltola@kustavi.fi

Valvontailmoituksen kohde:

Varsinais-Suomen hyvinvointialue (jäljempänä "Varha") /Alue 1 (Vakka-Suomi)

Valvontailmoitus/kantelu:

Kustavin kunta pyytää kunnioittavasti, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (jäljempänä "Valvira") kiinnittäisi huomiota ja tutkisi jäljempänä yksilöidyn valvonta-asian ja antaisi harkintansa mukaisen ohjauksen sekä ryhtyisi muihin tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Mikäli Valvira vastoin käsitystämme katsoisi, ettei valvontailmoituksen tarkoittamalla asialla ole laajakantoista ja periaatteellista merkitystä pyydämme, että se siirtää asian Lounais-Suomen Aluehallintoviraston käsiteltäväksi viran puolesta.

Valvonta-asian/kantelun sisältö:

Kustavin kunnan sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirtymisen yhteydessä kunnalta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle (jäljempänä "Varha") ovat siirtyneet muiden muassa sosiaalityön ja -ohjauksen sosiaalityöntekijän ja sosiaalihoajaan sekä terveysaseman vastaanottopalveluiden avohuollon lääkärin, sairaanhoitajan ja diabeteshoitajan tehtävät ja henkilökunta sekä vastaanottopalveluiden järjestämiseen liittyvät toimitilat. Lisäksi Kustavissa on ollut lähipalveluna laboratorion näytteenotto, jonka toimitilat ovat siirtyneet jälleenvuokrauksena Varhalle. Puheena olevat toiminnot ja tilat on keskitetty Kustavin kunnan ja Kustavin Palveluasuntosäätiön omistamiin rakennuksiin nk. palvelukeskuksen yhteyteen.

Palvelukeskuksessa sijaitsevat myös kotihoidon ja ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon yksiköt. Nämä tehtävät Varha on kyennyt järjestämään asianmukaisesti.

Sosiaalityön ja -ohjauksen vastaanottopalvelut

Kevään 2023 aikana on kuntalaispalautteesta voitu päätellä, ettei Varha ole järjestänyt sosiaalityötä ja -ohjausta lähipalveluna siten, että Varhalle vuokratuissa tiloissa olisi ollut sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan vastaanottoa. Vuoden 2022 aikana sosiaalityöntekijä oli henkilökohtaisesti tavattavissa kunnanvirastolla päivittäin ja sosiaaliohjaaja vähintään 2-3 kertaa viikossa. Molempien viranhaltijoiden asiakasmäärät ja lähipalveluna annettavan neuvonnan, ohjauksen ja auttamistyön asiakaskäynnit olivat päivittäisiä ja suoritteita kertyi paljon.

Kyseiset toimet perustuvat leimallisesti kasvokkaiseen auttamistyöhön sekä neuvontaan ja ohjaukseen, eikä niitä ole mahdollista asianmukaisesti toteuttaa pelkkänä etätyönä tai harvoina käynteinä kunnassa.

Varha ei myöskään ole informoinut kuntaa mahdollisesta toimintatavan muutoksesta tai toiminnan vastuuhenkilöistä. Myöskään minkäänlaista päätöstä toimintavan muutoksesta siten, että sosiaalityöntekijällä ja sosiaaliohjaajalla ei ole ensisijaista työskentelypaikkaa tai vastaanottoa/vastaanottoaikoja Varhalle vuokratuissa tiloissa, ole Kustavin kuntaan toimitettu.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 38 §:n 4 kohdan mukaan Aluehallituksen järjestämisjaosto esittää aluehallituksen hyväksyttäväksi organisaation toimipaikkojen muutokset aluevaltuuston ja aluehallituksen hyväksymien palveluverkkoa koskevien periaatteiden mukaisesti, kun toimipaikassa on eri tulosalueiden toimintaa.

Hallintosäännön 43 §:n 4 kohdan mukaan sote-palvelulautakunta päättää yksittäisten alaistensa organisaation välisistä toimipaikkojen muutoksista aluevaltuuston ja aluehallituksen palvelustrategiassa hyväksymien palveluverkkoa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Nyt puheena olevassa asiassa sosiaalityöntekijän ja -ohjaajan ensisijainen toimipaikka on muutettu ilman, että siitä olisi tehty vähintäänkin sote-palvelulautakunnan päätöstä. Kustavin kunnan tiedossa ei ole, että päätöksenteko-oikeus olisi erillisellä delegointipäätöksellä siirretty hyvinvointialueen Alue 1:lle.

Erityisen huolissaan Kustavin kunta on siitä, että toimenpiteen seurauksena kunnan asukkaiden sosiaalityön ja -ohjauksen lähipalvelut ovat merkittävästi heikentyneet, eikä asiakkailta ole ollut mahdollisuutta riittävissä määrin kasvokkain tapaamiseen saadakseen tarvitsemiaan sosiaalihuollon palveluita. Joka tapauksessa on perusteltu syy olettaa, että asiakastapaamisten määrä on merkittävästi vähentynyt vuoden 2023 aikana.

Edellä olevan johdosta pyydämme kunnioittavasti, että Valvira selvittää onko sosiaalihuollon palveluita Kustavin kunnassa toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n ja 8 §:n mukaisessa laajuudessa ja tavalla sekä sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän sijoittamisesta ja palveluiden toteuttamistapaan liittyvän päätöksenteon lainmukaisuuden/asianmukaisuuden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteensovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 8 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset.

Lääkärin ja sairaanhoitajan sekä laboratorion näytteenoton palvelut

Kustavin kunnan terveyspalveluiden lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotto järjestetään kunnan terveysasemalla, joka sijoittuu palvelukeskuksen tiloihin. Ennen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoa hyvinvointialueille palvelut kyettiin järjestämään laadukkaasti asiakkaiden tarpeen mukaisessa laajuudessa ilman kesäsulkuja. Työntekijöiden ja sijaisten rekrytointi onnistui ilman suurempia ongelmia lukuun ottamatta laboratorion näytteenottopalveluita, jotka olivat suljettuina koronaepidemian aikana.

Järjestämisvastuun siirryttyä Varhalle, terveyskeskuksen kesäsulku alkoi 10.7.2023 ja sen piti päättyä 6.8.2023. Ilman etukäteistä ilmoitusta ja päätöstä kesäsulkuja jatkettiin 1.10.2023 saakka sekä edelleen 31.12.2023 saakka.

Tilanteeseen tyytymättöminä asiasta kirjelmöivät Varhalle sekä Eläkeliiton Kustavin yhdistys että Kustavin kunta. Vastaukset osoittavat, että terveysaseman sulku kesäsulun jälkeen on tehty ilman laillista perustetta ja sitä koskevassa päätöksenteossa ei ole noudatettu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 43 §:n 4 kohdan määräyksiä. Kustavin kunnan käsityksen mukaan lähes viiden kuukauden mittaisessa lääkärivastaanoton ja sairaanhoitajavastaanoton alasajossa ei ole enää kysymys sellaisesta operatiivisesta resurssien ohjaamisesta, joka voitaisiin tehdä ilman asianmukaisia päätöksiä.

Varhan Alue 1:n johtavat viranhaltijat ovat 16.8.2023 vastanneet Eläkeliiton Kustavin yhdistyksen kirjeeseen todeten, että syynä lääkärin vastaanoton sulkemiseen on se, ettei lääkäreitä ole hakeutunut alueen tehtäviin tarpeeksi, eikä rekrytointi ole tuottanut tulosta. Lisäperusteina esitetään, että Kustavin terveysaseman tilat ovat pienet, eikä siellä ole TYKS laboratoriopalveluita tai muita tukipalveluja.

Tältä osin perustelut ovat Kustavin kunnan käsityksen mukaan riittämättömät, koska sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 8 §:n mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa.

Käsittääksemme Valviran aikaisempien (kuntia koskeneiden) linjausten mukaisesti rekrytointiongelmien eivät oikeuta palveluiden järjestämisvastuusta poikkeamiseen. Saman käsityksen saa edellä selostetun lain 8 §:n tekstistä ja valmisteluasiakirjoista.

TYKS laboratoriopalveluiden puuttumiseen vetoaminen on hankala hyväksyä perusteeksi, koska Kustavin terveyspalvelut pitävät sisällään laboratorion näytteenoton. Varha ei kuitenkaan ole ryhtynyt minkäänlaisiin toimiin palveluiden käynnistämiseksi, vaikka se on vuokrannut siihen tarkoitetut tilat.

Kustavin kunnanhallitus on kokouksessaan 21.8.2023 § 137 (liitteenä 1) käsitellyt Sote-palvelulautakunnan kokouksen 15.8.2023 § 51 pöytäkirjaa (liitteenä 2) sekä edellä mainittua avoterveydenhuollon johtajan kirjettä (liitteenä 3.)

Kustavin kunnanhallitus on kokouksessaan 21.08.2023 esittänyt seuraavan kannanoton:

”Edellä olevan perusteella Kustavin kunnanhallitus pyytää saada kunnioittaen esittää esittelytekstistään ilmenevän kannanottonsa otsikkoasiassa sekä samalla oikaista johtavien viranhaltijoiden kirjeessään esittämän tiedon siitä, ettei Kustavin terveysasemalla olisi laboratoriopalveluita tai muita tukipalveluita.

Kustavin kunnan terveysasemalta on Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuokrattuna tilat lääkärille, sairaanhoitajalle ja laboratoriopalveille sekä sosiaalihuollolle. Kyseiset palvelut ovat ennen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymistä olleet laajasti kuntalaisten käytettävissä.

Hyvinvointialue ei ole toteuttanut, henkilöstövajeeseen vedoten, terveysaseman laboratoriopalveluita terveysasemalla, vaan siirtänyt ne Taivassalon terveysasemalle, jossa sielläkin niiden saatavuutta on heikennetty. Laboratoriopalveluiden puute on vaikuttanut erityisen haitallisesti iäkkäiden kustavilaisten terveyteen ja hyvinvointiin, koska julkiset liikenneyhteydet Taivassaloon eivät mahdollista laboratoriokäyntejä ilman ylitsepääsemättömiä vaikeuksia. Aamuaikaan ei myöskään ole mahdollista käyttää kustavilaisia takseja, vaan KELA-kyvydykset on usein jouduttu tilaamaan Uudestakaupungista tai Turusta. Tämä ei toteuta johtavien viranhaltijoiden peräänkuuluttamaa ”kustannus- ja työtehokkuuden” vaatimusta. Erityisesti se vaarantaa pitkäaikaissairaiden henkilöiden terveyden seurannan.

Kustavin terveysasemalta on vuokrattu tilat myös lähipalveluina tuotettaville sosiaaliohjaukselle ja sosiaalityölle. Nämäkin tilat ovat käsittääksemme vailla käyttöä, joka aiheuttaa huolen kyseisten palveluiden tosiasiallisesta toteuttamisesta lähipalveluina kunnassamme.

Kokonaisuudessaan nyt syntynyt tilanne, jossa Kustavissa ei lähipalveluna järjestetä lainkaan terveydenhuollon palveluita, vaarantaa vakavasti etenkin iäkkäiden kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia viivästyttäessään ja vaikeuttaessaan kohtuuttomasti palveluiden piiriin pääsemistä.

Sairaanhoitajavastaanoton keskeyttäminen tässä tilanteessa vaikuttaa vastuuttomalta, koska perusterveydenhuollossa on jo vuosia pyritty suuntaamaan lääkärin vastaanottoaikoja sairaanhoitajien vastaanotolle.

Päätöksissä laboratoriopalveluiden ja lääkäri sekä sairaanhoitaja-palveluiden keskeyttämisestä ei ole huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n määräyksiä, joiden mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää sekä, että palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita.

Palveluiden järjestämisessä tulisi erityisesti huomioida ikääntyneiden henkilöiden korkea määrä Kustavin kunnassa sekä palveluiden saatavuus ja saavutettavuus saaristo-olosuhteissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 2 luvun 8 §:n 2 momentti edellyttää, että ”hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto”.

Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstövaje ja rekrytointiongelmat ovat yleisesti tiedossa, on erityisesti todettava, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuun täyttämättä jättämistä ei voida perustella henkilöstövajeella tai rekrytointiongelmillä.

Kustavin kunta on useaan otteeseen tuonut esiin, että se saaristokuntana suhtautuu myönteisesti erilaisiin liikkuviin ja digitaalisiin palveluihin sekä on valmis osallistumaan niitä tarkoitaviin kokeiluihin ja kehittämistoimiin. Jotta kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saaminen voidaan kaikissa olosuhteissa turvata, tulisi korvaavien palveluiden olla käytössä ennen kuin perinteisiä lähipalveluita vähennetään.

Kustavin kunta pyytää kunnioittavasti, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ensi tilassa palautetaan järjestämisvastuun siirtoa edeltävälle tasolle siten, että

kunnassa ovat lähipalveluina saatavissa lääkärin, sairaanhoitajan ja laboratorion palvelut sekä vähintäänkin sosiaaliohjaus”

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 16.10.2023 § 77 ja merkinnyt tiedokseen Kustavin terveysaseman sulun jatkamisen ajalle 2.10. – 31.12.2023. Tässäkään yhteydessä ei käy ilmi, onko sulun jatkamisesta tehty viranhaltijapäätöstä. Ainakaan sellaista ei ole Kustavin kunnalle toimitettu.

Sote-palvelulautakunnan päätösehdotukseen on kokouskäsitelyssä lisätty, että lautakunnalle tuodaan joulukuun kokoukseen asiakasvaikutusten arviointi tilanteen seurannan mahdollistamiseksi.

Kustavin kunnanhallitus käsitteli palveluiden keskeyttämistä kokouksessaan 16.10.2023 § 187 (Sote-palvelulautakunnan 10.10.2023 § 77 käsittely KH:n käsitelyssä lainauksena). (Liite 4)

Kustavin kunta vastasi päätöksensä esittelyosassa seuraavasti:

”Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Lain 8 §:n mukaan Hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa.

Hyvinvointialue ja erityisesti sotekeskusalue 1 on vuoden 2023 aikana ilman laillista perustetta laiminlyönyt sosiaali- ja terveystalouden palveluiden järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisesti. Erityisesti tämä on näkynyt heti 1.1.2023 alkaen puuttuvina lähipalveluina laboratorion näytteenoton sekä lähipalveluina annettavien sosiaaliohjauksen ja sosiaalityön osalta.

Kustavin kunta on vuokrannut hyvinvointialueelle palvelukeskuksessaan sijaitsevat tilat laboratoriopalveluille, sosiaalityöntekijälle ja sosiaaliohjaajalle sekä lääkärille ja sairaanhoitajalle. Hyvinvointialue ei ole missään vaiheessa osoittanut henkilöresurssia laboratoriopalvelujen näytteenottoon. Myöskään sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän läsnäolosta tai vastaanottoajoista palvelukeskuksessa ei ole kunnalle tai asiakkaille ilmoitettu.

Käsitystä siitä, että lähipalveluja ei näiltä osin ole lainkaan tai ne ovat erittäin huonosti järjestetty, tukee kuntalaisten antama lähes päivittäinen palaute. Tämän vuoksi kunnalla on perusteltu syy olettaa, että sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen asiakastapaamiset ovat vuodenvaihteen jälkeen vähentyneet merkittäväällä tavalla. Kunta tulee pyytämään hyvinvointialueelta tilastotietoa lähi- ja etäpalveluiden asiakasmääristä ja suoritteista, jotta niitä voidaan verrata vuoden 2022 vastaaviin.

Päätöksen perusteluissa on viitattu henkilöstöpulaan, mikä ei ole laillinen peruste sosiaali- ja terveystalouden palveluiden laiminlyömiselle. Päätöksessä ei myöskään ole otettu huomioon, että kulkuyhteyksien puuttumisen vuoksi

Kustavin ikäihmisten on hyvin vaikea hakeutua palveluiden piiriin Taivassaloon tai Uuteenkaupunkiin. Kustavin kunnan väestörakenne ja paikalliset yhteydet huomioon ottaen sosiaali- ja terveyspalvelut eivät ole saatavuudeltaan ja saavutettavuudeltaan olleet vuoden 2023 aikana lain edellyttämällä tasolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa suorittavat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot.

Aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta. Aluehallintovirasto valvoo ja ohjaa myös niitä yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja, joissa hyvinvointialue ei toimi järjestäjänä.

Valvira ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Valvira valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta silloin, kun kysymyksessä ovat periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat.

Kustavin kunta järjesti vuoteen 2023 saakka hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kaikille asukkailleen. Palveluiden laatu, saatavuus ja saavutettavuus laskivat välittömästi järjestämisvastuun siirtymisen jälkeen ilmeisesti sotekeskusalue 1 johtavien viranhaltijoiden toimesta ilman, että vähennykset olisivat perustuneet palveluverkkoa koskeviin päätöksiin tai linjauksiin.

Edellä olevan vuoksi on kunnan asukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä sitä kautta heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi perusteltua pyytää aluehallintovirastolle osoitetulla kantelulla hyvinvointialueen sotekeskusalue 1:een kohdistuvan valvontamenettelyn aloittamista tai vaihtoehtoisesti asian periaatteellisen tärkeyden ja laajakantoisuuden vuoksi Valviralle osoitetulla kantelulla. Kolmantena vaihtoehtona saattaisi tulla kyseeseen hyvinvointialueelle osoitettu vaatimus ja selvityspyyntö asianlaidan korjaamiseksi.”

Kustavin kunnan lääkäripalveluiden ja sairaanhoitajan vastaanoton lopettaminen sekä laboratorion näytteenoton käynnistämättä jättäminen ovat merkittävästi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n ja 8 §:n vastaisesti sekä ilman laillista perustetta heikentäneet asukkaiden palveluita. Nykytilanne vaarantaa ikäihmisten ja kansansairauksia potevien kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä hoitotasapainoa.

Kustavin kunta pyytää kunnioittavasti, että Valvira selvittää onko terveydenhuollon palveluita Kustavin kunnassa toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:n ja 8 §:n mukaisessa laajuudessa ja tavalla sekä onko palveluiden keskeyttämisessä noudatettu Varhan hallintosääntöä.

Varhan ja sen Alue 1:n tiedottaminen ja viestintä

Kustavin kunnan ja Varhan luottamushenkilöjohdon sekä ylimmän johdon yhteistyö on sujunut erittäin hyvin. Luottamushenkilöjohto (Aluevaltuuston ja Aluehallituksen puheenjohtajisto) ovat resurssoineet aikaansa kuntien kanssa käytäviin keskusteluihin kiitettävästi vuoden 2023 aikana useina tapaamisina.

Kuntajohtajat ja Varhan toimiva johto ovat vuoden 2023 aikana tavanneet säännöllisesti vähintään kerran kuukaudessa.

Sen sijaan alueellisesta palveluntuotannosta vastaavat tahot, eivät ole onnistuneet viestinnässään ja tiedottamisessaan. Terveysaseman sulusta Kustavissa ovat kunta ja sen asukkaat saaneet enimmäistä kertaa tiedon lukemalla sen terveyskeskuksen suljetusta ovesta. Yleensäkin palveluista viestittäminen ja erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten tiedottaminen on ollut enintään välttävää.

Viestintää ei ole kohdistettu kuntiin, eivätkä palveluiden rajapinnat ole kovinkaan hyvin selvillä. Palveluissa tapahtuneista muutoksista ei myöskään ole missään vaiheessa kysytty kunnan mielipidettä tai kantaa.

Lopuksi

Kustavin kunta ymmärtää hyvin sote-uudistuksen välttämättömät tarpeet kustannusten hillitsemiseen ja sen tarkoittamat vaatimukset palveluiden keskittämiseen silloin, kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Kustavin kunnan osalta edellä selostettu palveluiden alasajo on toteutettu ilman, että kuntaa olisi siitä kuultu tai että toimenpiteet perustuisivat asianmukaisiin vaikutusarviointeihin ja päätöksiin. Erikoista on myös se seikka, että palveluita on lopetettu jo ennen kuin Varhan palveluverkkostrategiaa tai palveluverkkopäätöksiä on Aluehallituksessa ja Aluevaltuustossa hyväksytty.

Kustavissa 25. päivänä marraskuuta 2023

KUSTAVIN KUNTA

Rauno Peltola

Kunnanjohtaja
VT, OTK, YTM

- Liitteet:
1. Kustavin kunnanhallitus 21.8.2023 § 137
 2. Sote-palvelulautakunnan kokous 15.8.2023 § 51
 3. Avoterveydenhuollon johtajan kirje 16.8.2023
 4. Kustavin kunnanhallitus 16.10.2023 § 187
 5. Varhan hallintosäätö 1.1.2023